

Které právo se použije? - Lucembursko

OBSAH

- 1 Zdroje platných norem
 - 1.1 Vnitrostátní normy
 - 1.2 Vícestranné mezinárodní úmluvy
 - 1.3 Hlavní dvoustranné úmluvy
- 2 Uplatňování kolizních norem
 - 2.1 Povinnost soudce uplatnit kolizní normy z vlastní iniciativy
 - 2.2 Zpětný odkaz
 - 2.3 Změna kolizního kritéria
 - 2.4 Výjimky z obvyklého uplatňování kolizních norem
 - 2.5 Zjištění cizího práva
- 3 Kolizní pravidla
 - 3.1 Smluvní závazky a právní akty
 - 3.2 Mimosmluvní závazky
 - 3.3 Osobní stav, jeho aspekty související s občanským stavem (jméno, bydliště, způsobilost k právům a právním úkonům)
 - 3.4 Určení vztahu rodič – dítě, včetně osvojení
 - 3.4.1 Určení vztahu rodič – dítě
 - 3.4.2 Osvojení
 - 3.5 Manželství, nesezdané soužití, registrované partnerství, rozvod, rozluka, vyživovací povinnost
 - 3.5.1 Manželství
 - 3.5.2 Nesezdané soužití a registrované partnerství
 - 3.5.3 Rozvod a rozluka
 - 3.5.4 Vyživovací povinnost
 - 3.6 Majetkové poměry v manželství
 - 3.7 Závěti a dědictví
 - 3.8 Věcná práva
 - 3.9 Insolvence

1 Zdroje platných norem

1.1 Vnitrostátní normy

V Lucembursku neexistuje zákoník mezinárodního práva soukromého. Kolizní normy vnitrostátního práva jsou rozptýleny v různých právních předpisech a ve zvláštních zákonech. Tato oblast se do značné míry řídí vícestrannými mezinárodními úmluvami, jakož i evropskými nástroji sekundárního práva.

1.2 Vícestranné mezinárodní úmluvy

Velký počet kolizních norem vychází z vícestranných mezinárodních úmluv, jejichž je Lucembursko smluvní stranou. Většina z těchto úmluv byla vypracována v rámci Haagské konference mezinárodního práva soukromého.

Přehled těchto úmluv lze konzultovat na internetových stránkách [Haagské konference](#).

1.3 Hlavní dvoustranné úmluvy

Některé dvoustranné úmluvy obsahují kolizní normy. Podrobnosti viz internetové stránky [Legilux](#).

2 Uplatňování kolizních norem

2.1 Povinnost soudce uplatnit kolizní normy z vlastní iniciativy

Ve věcech osobního stavu uplatňuje soudce kolizní normy z vlastní iniciativy. Není tomu tak v případech, kdy si strany mohou volně stanovit práva, například ve věcech smluvního práva, neboť v těchto věcech si strany samy mohou vybrat rozhodné právo. V tomto případě uplatňuje soudce kolizní normy z vlastní iniciativy pouze tehdy, pokud se jedná o zjevné porušení zákona.

Pokud strany nepožádaly o uplatnění cizího práva, uplatní soud, kterému je věc předložena, automaticky svůj právní pořádek.

2.2 Zpětný odkaz

V Lucembursku připouští judikatura v oblastech, které nejsou upraveny mezinárodní úmluvou či evropským právním předpisem, jež zpětný odkaz přímo vylučují, zpětný odkaz do určité míry. Pokud se v rámci zpětného odkazu v důsledku uplatnění kolizní normy určí právní pořádek konajícího soudu, tento zpětný odkaz je přípustný, ale tím jeho použití končí. Má se za to, že odkazuje zpět k hmotnému právu soudu, který věc projednává.

Zpětný odkaz je vyloučen ve věcech, v nichž si strany samy mohou vybrat rozhodné právo.

2.3 Změna kolizního kritéria

Ke změně kolizního kritéria dochází za podmínky, kdy se vlivem změny hraničního určovatele, podle něž se určuje rozhodné právo, uplatňují na jednu situaci postupně dva odlišné soudní systémy. Změna kolizního kritéria se definuje jako vývoj kolizní normy v průběhu času z důvodu pohybu hraničního určovatele v prostoru.

V Lucembursku se uplatní nové právní předpisy na budoucí účinky situace, která vznikla v minulosti s ohledem na účinky, jež přetrvávají. Nové právní předpisy, které určuje kolizní norma, se nicméně použijí, i pokud dojde ke změně situace, která vznikla podle starších právních předpisů určených jako rozhodné.

2.4 Výjimky z obvyklého uplatňování kolizních norem

Existují podmínky, za kterých musí soudce uplatnit své právní předpisy i přesto, že kolizní normy určují jako rozhodné jiné právní předpisy:

- nemožnost určit cizí právo,
- v případě osob bez státní příslušnosti,
- zahraniční právní předpisy nenabízejí řešení,
- v případě přijetí naléhavých předběžných opatření,
- pokud jsou zahraniční právní předpisy v rozporu s veřejným pořádkem státu konajícího soudu.

Pokud jsou ustanovení použitelná bezprostředně, uplatní soudce právo země soudu také v následujících případech:

- procesní právo a právní předpisy o organizaci soudnictví,
- právní ustanovení, kterými se řídí ochrana pracovníků a nájmy,
- právní ochrana spotřebitelů,

- konečně pokud strany sporu nechtějí uplatnit právo příslušného soudu za účelem, který zjevně vypadá jako podvodný, ve prospěch práva jiného státu, které bylo uměle určeno jako rozhodné, musí soudce toto právo odmítnout zohlednit a musí se vrátit k uplatnění svých právních předpisů.

2.5 Zjištění cizího práva

Vzhledem k tomu, že cizí právní předpisy představují pro lucemburského soudce skutkový stav, platí v zásadě, že ten, kdo se jich dovolává, je musí předložit. Přísluší stranám, a konkrétně té straně sporu, jejíž nároky by se měly řídit cizím právem, aby tyto právní předpisy předložila.

3 Kolizní pravidla

3.1 Smluvní závazky a právní akty

Smluvní závazky se v zásadě řídí vůlí smluvních stran za podmínky, že jsou dodrženy kogentní normy týkající se veřejného pořádku a obcházení zákona.

V absenci volby stran se použijí ustanovení Římské úmluvy z roku 1980 a nařízení (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008. V tomto druhém případě uplatní soudce právo, které se objektivně jeví jako nejvhodnější.

3.2 Mimosmluvní závazky

Mimosmluvní závazky se v zásadě řídí právem místa, kde došlo ke skutečnosti vedoucí ke vzniku škody či závazku, pokud nemá k dané skutečnosti bližší vztah jiné právo či pokud se nepoužije mezinárodní úmluva.

3.3 Osobní stav, jeho aspekty související s občanským stavem (jméno, bydliště, způsobilost k právům a právním úkonům)

Osobní stav v zásadě podléhá vnitrostátnímu právnímu pořádku příslušné fyzické osoby, s výjimkou zvláštních kritérií závislých od konkrétní situace, jako je obvyklé bydliště zainteresovaných stran, zejména dětí. Toto pravidlo se vztahuje i na tvoření, složení a podmínky změny příjmení, neboť se jedná o součást osobního stavu.

Obecnou způsobilost k právním úkonům a způsobilost vystupovat před soudem upravuje právo státu dotčené osoby. Aktivní legitimaci nicméně upravuje rozhodné právo, které se na tento nárok vztahuje, jelikož ovlivňuje podstatu práva. Ve smluvních věcech se toto pravidlo uplatňuje v omezené míře, pokud druhá smluvní strana v dobré víře neočekávala důvod nezpůsobilosti, který není znám ve státě, kde byl úkon učiněn. V tomto případě se dává přednost právnímu pořádku místa smluvního plnění před právem osoby.

3.4 Určení vztahu rodič – dítě, včetně osvojení

3.4.1 Určení vztahu rodič – dítě

V Lucembursku se ve věci určení legitimního rodičovství uplatní právo, kterým se řídí sňatek, tedy právo podle společné státní příslušnosti rodičů, případně právo státu jejich společného místa bydliště, případně právo konajícího soudu.

Vše, co souvisí s určením vztahu mezi rodičem a dítětem vzniklým mimo manželství se v zásadě řídí právem státu dítěte.

Co se týče povahy důkazů pro zjištění rodičovství, hmotněprávní podmínky pro uznání, lhůty k popření rodičovství a důvody na obranu proti žalobě, použije se právo státu dítěte.

3.4.2 Osvojení

– Podmínky pro osvojení

V zásadě platí, že v souladu s článkem 370 občanského zákoníku se podmínky, které musí splnit osvojitel, řídí právem státu osvojitele (osvojitelů). V případě, že každý z manželů, kteří jsou osvojiteli, má jinou státní příslušnost, je rozhodným právem právo státu, kde mají manželé v době žádosti společné obvyklé bydliště. Avšak podmínky, které musí být splněny k tomu, aby dítě mohlo být osvojeno, se v zásadě řídí právem státu osvojence. Výjimkou z této zásady je skutečnost, kdy osvojením získává osvojenec státní příslušnost osvojitele. Podmínky v takovém případě upravuje právo státu osvojitele.

– Účinky osvojení

Účinky osvojení se řídí právem státu osvojitele (osvojitelů). V případě, že osvojení provádějí manželé, kteří mají různou státní příslušnost či bez státní příslušnosti, nebo pokud jeden z partnerů nemá státní příslušnost, použije se právo státu místa jejich společného obvyklého bydliště v době osvojení.

V případě, že k osvojení dochází v zahraničí, může vzniknout konflikt pravidel pro určení příslušnosti, která stanoví právo státu osvojitelů na straně jedné a právo státu osvojence na straně druhé. V takovém případě se osvojení považuje za platné, pokud byly dodrženy formální náležitosti podle práva státu, kde k osvojení došlo, a pokud proběhlo před orgány, které jsou k tomu podle tohoto práva příslušné.

3.5 Manželství, nesezdané soužití, registrované partnerství, rozvod, rozluka, vyživovací povinnost

3.5.1 Manželství

– Podmínky platnosti manželství

Formální podmínky se v zásadě řídí právními předpisy platnými v místě uzavření manželství.

Aby bylo manželství platné, musí být podle Haagské úmluvy ze dne 14. března 1978 o uzavírání a uznávání platnosti manželství dodrženy hmotněprávní podmínky stanovené vnitrostátním právem státu obou manželů. Vnitrostátní právní předpisy se určí na základě kolizních norem státu, kde dochází k uzavření manželství. Dále je třeba, za předpokladu, že minimálně jeden z manželů má státní příslušnost tohoto státu nebo zde má obvyklé bydliště, aby byly dodrženy hmotněprávní podmínky, které požadují právní předpisy státu uzavření manželství. Právní předpisy upravující podmínky platnosti manželství se použijí i na prohlášení manželství za neplatné.

V případě manželství uzavíraných v zahraničí platí domněnka platnosti, pokud je předložen oddací list vystavený podle formálních náležitostí stanovených právními předpisy v místě, kde došlo k uzavření manželství. Uznání manželství lze odepřít, pokud je manželství uzavřené v zahraničí zjevně v rozporu s vnitrostátním veřejným pořádkem Lucemburska.

– Účinky manželství

V případě, že manželé nemají stejnou státní příslušnost, řídí se účinky v Lucembursku v zásadě právními předpisy státu, kde mají manželé společné bydliště, tedy podle místa, kde se pár skutečně usadil.

3.5.2 Nesezdané soužití a registrované partnerství

Na nesezdané soužití se nevztahuje žádná zvláštní kolizní norma vzhledem k tomu, že podle lucemburského práva vztahy mezi osobami žijícím v nesezdaném soužití představují skutkový stav.

Na registrovaná partnerství uzavřená v Lucembursku se použije právo země konajícího soudu.

Partneři, kteří registrované partnerství uzavřeli v zahraničí, mohou být zapsáni do občanského rejstříku za podmínky, že oba partneři splňovali ke dni uzavření registrovaného partnerství v zahraničí podmínky, které stanoví článek 4. Jakmile je registrované partnerství uzavřené v zahraničí uznané v Lucembursku, vztahují se na něj stejné výhody jako na registrovaná partnerství uzavřená v Lucembursku.

3.5.3 Rozvod a rozluka

Pokud mají manželé stejnou státní příslušnost, řídí se rozvod a rozluka vnitrostátními právními předpisy státu manželů. V opačném případě se použije právo státu, kde mají skutečné společné bydliště. V případě, že nelze použít ani jedno z uvedených kritérií, použije se právo země konajícího soudu.

Tato pravidla se vztahují i na přípustnost rozvodu obecně, na jeho důvody, účinky a na dodatečná opatření.

3.5.4 Vyživovací povinnost

Podle článku 15 nařízení č. 4/2009 o vyživovacích povinnostech se právo rozhodné pro tyto otázky určuje v souladu s Haagským protokolem ze dne 23. listopadu 2007 o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů. Je uplatňována zásada práva státu místa obvyklého pobytu oprávněného, ale strany si mohou na základě společné dohody v již zahájeném řízení zvolit právo místa soudu nebo některé z následujících práv:

- a) právo státu, jehož státní příslušnost má jedna ze stran v okamžiku této volby;
- b) právo státu obvyklého pobytu jedné ze stran v okamžiku této volby;
- c) právo, které si strany zvolí jako rozhodné pro své majetkové vztahy nebo právo skutečně uplatňované na tyto vztahy;
- d) právo, které si strany zvolí jako rozhodné pro svůj rozvod nebo rozluku nebo právo skutečně uplatňované na tento rozvod nebo rozluku.

3.6 Majetkové poměry v manželství

Majetkové poměry v manželství se řídí vnitrostátním právem, které si budoucí manželé zvolí před uzavřením sňatku.

Pokud si v době uzavření manželství manželé nevybrali rozhodné právo, určuje se toto právo podle Haagské úmluvy ze dne 14. března 1978 o uzavírání a uznávání platnosti manželství.

Podle Haagské úmluvy ze dne 14. března 1978 si manželé mohou určit jenom jedno z těchto práv:

1. právo státu, jehož státní příslušnost má jeden z manželů v době tohoto určení;
2. vnitrostátní právo státu, na jehož území má jeden z manželů obvyklé bydliště v době tohoto určení;
3. vnitrostátní právo prvního státu, kde bude mít jeden z manželů po uzavření manželství nové obvyklé bydliště.

Takto zvolené právo se použije na veškerý jejich majetek.

Bez ohledu na to, zda manželé použili výběr podle výše uvedených bodů, mohou u nemovitostí či u některé z nich určit právo podle místa, kde se tyto nemovitosti nacházejí. Mohou se též rozhodnout, že na nemovitosti, které získají následně, se bude vztahovat právo místa, kde se budou nacházet.

V případě, že strany žádnou možnost nezvolí, musí soudce zjistit, jaká byla jejich implicitní volba. Platí presumpce vnitrostátního práva státu, na jehož území si manželé zřídili první obvyklé bydliště po uzavření sňatku.

V níže uvedených případech se však na majetkové poměry v manželství, podle Haagské úmluvy ze dne 14. března 1978, vztahuje vnitrostátní právo státu, jehož mají oba manželé státní příslušnost:

1. jestliže tento stát provedl prohlášení podle článku 5 a jeho účinky nejsou vyloučeny druhým pododstavcem tohoto článku;
2. jestliže tento stát není smluvní stranou úmluvy, pokud je podle jeho mezinárodního práva soukromého rozhodným jeho vnitrostátní právo a pokud si manželé zřídili první obvyklé bydliště po uzavření sňatku:

a) ve státě, který provedl prohlášení podle článku 5,

nebo

b) ve státě, který není smluvní stranou úmluvy a jehož mezinárodní právo soukromé též stanoví použití vlastního vnitrostátního práva;

3. pokud si manželé nezřídí své první obvyklé bydliště po uzavření sňatku na území stejného státu.

V případě, že manželé nemají obvyklé bydliště na území stejného státu a nemají stejnou státní příslušnost, řídí se jejich majetkové poměry v manželství vnitrostátním právem státu, k němuž mají s přihlédnutím ke všem okolnostem nejužší vztah.

Rozhodné právo je možné svobodně změnit do míry, kterou stanoví nově zvolené právo.

3.7 Závěti a dědictví

Na dědická řízení zahájená počínaje 17. srpem 2015 se vztahují ustanovení nařízení (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012. Článek 21 tohoto nařízení označuje jako rozhodné právo pro dědění jako celek právo státu, ve kterém měl zůstavitel svůj obvyklý pobyt v době smrti.

Dědická řízení zahájená před 17. srpem 2015 se i nadále řídí lucemburskými kolizními normami.

– Dědění ze zákona

Dědictví je v Lucembursku rozděleno do několika skupin: skupina týkající se movitých věcí a jedna nebo více skupin týkající se nemovitostí. Pro zjištění, zda je dané jmění movité či nemovité, se použije právo země konajícího soudu.

Dědění movitých věcí se v zásadě řídí právem posledního místa bydliště zemřelého ke dni jeho úmrtí. Místo bydliště se stanoví podle pravidel občanského zákoníku.

Dědění nemovitých věcí se řídí právem státu, kde se tyto nemovitosti nacházejí.

– Dědění ze závěti

Obecná způsobilost pro pořízení pro případ smrti se řídí podle osobního stavu. Konkrétní nezpůsobilosti však stanoví právo dědické. Obecná způsobilost být příjemcem dědictví je určena právem, které se na příjemce vztahuje.

3.8 Věcná práva

Věcná práva se stanoví v souladu s ustanoveními článku 3 občanského zákoníku podle práva státu, kde se nemovitost nachází. Totéž platí pro obsah věcných práv, která mohou být dotčena, jejich vznik, převod a vydržení.

3.9 Insolvency

Mimo oblast působnosti nařízení EU č. 1346/2000 a 2015/848 se uplatňuje ve věci insolvenční právo místa, kde bylo zahájeno insolvenční řízení.

Toto se vztahuje na účinky všech kolektivních řízení zahájených v Lucembursku a řízení vyhlášených v zahraničí. Co se týče konkrétních účinků insolvenčního řízení vedeného vůči jedné ze stran v souvislosti s právy, kterých se může dovolávat protistrana, použije se právo státu, kde byla platební neschopnost vyhlášena.

Příslušnost uvedeného práva se omezuje na konkrétní účinky a netýká se všech stránek operace dotčené insolvenčním řízením.

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 03/05/2019